

การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอ
โคกโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2
The Administration of the Student Care and Support System by
School Administrators in Khok Pho District under the Pattani
Primary Educational Service Area Office 2

^{1*}โรสนานี พิทักษ์สุขสันต์ Rosnanee Pitaksuksan

^{2**}จรรุณี แก้วเอียน Jarunee Kao-ian

^{3***}พุมพนิต คงแสง Phumpanit Kongsang

^{1,2,3}คณะครุศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา

^{1,2,3} Faculty of Education, Yala Rajabhat University

*First author, e-mail: 736793014@yru.ac.th

Corresponding author, e-mail: **jarunee.k@yru.ac.th ***phumpanit.k@yru.ac.th

Received July 11, 2026; Revised July 23, 2026; Accepted: September 29, 2026

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ขนาดสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน 3) หาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวน 201 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.988 และแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-Test) ทดสอบค่าเอฟ (F-Test) และทดสอบความแตกต่างด้วยวิธีของเชฟเฟ ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก 2) การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่

แตกต่างกัน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน จำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ควรส่งเสริมการจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างเป็นระบบ สนับสนุนการคัดกรองและติดตามนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนพัฒนาระบบการส่งต่อนักเรียนให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและสามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพ

คำสำคัญ: การบริหาร; ผู้บริหารสถานศึกษา; ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

Abstract

This research article is a quantitative study aimed to: (1) examine the administration level of the student care and support system by school administrators, (2) compare the administration of the student care and support system categorized by gender, position, school size, and work experience, and (3) identify guidelines for developing the administration of the student care and support system by school administrators. This study employed a survey research design. The sample were 201 school administrators and teachers, selected through a simple random sampling technique. The instruments used for data collection were a five-point rating scale questionnaire and a reliability coefficient of 0.988 and a semi-structured interview form. Statistics employed for data analysis included percentage, mean, standard deviation, t-Test, F-Test, and Scheffe's method for post-hoc comparison. The findings of the independent study showed that: 1) The administration levels of the student care and support system by school administrators overall and individual aspects were high. 2) The comparison of the administration of the student care and support system by school administrators showed that no differences were found in the overall and individual aspects based on gender. Also, no differences were found based on position. When categorized by school size, statistically significant differences were found in both the overall and individual aspects at the .05 level. Additionally, no differences were found in the overall and individual aspects based on work experience. 3) Guidelines for

developing the administration of the student care and support system by school administrators should focus on promoting systematic individual student data collection, supporting continuous student screening and follow-up, fostering collaboration among teachers, parents, community, and relevant agencies, as well as improving the student referral system to be more efficient and appropriate to school context. These efforts aim to ensure that all students receive comprehensive care and support and are able to develop according to their potential.

Keywords: Administration; School Administrators; Student Support System

บทนำ

การพัฒนาคุณภาพผู้เรียนเป็นเป้าหมายสำคัญของการจัดการศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้ ทักษะ คุณลักษณะ และสมรรถนะที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในสังคมที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การบริหารจัดการระบบดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนจึงเป็นกลไกสำคัญในการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหาของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ ครอบคลุมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาเต็มตามศักยภาพและสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ทั้งนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานได้กำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาและสร้างโอกาสทางการเรียนรู้ที่เท่าเทียมแก่ผู้เรียนทุกคน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2567)

การบริหารจัดการระบบดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนให้เกิดประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยการบริหารจัดการที่เป็นระบบ โดยผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการกำหนดนโยบาย วางแผน จัดสรรทรัพยากร ส่งเสริมการปฏิบัติงาน นิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผล ตลอดจนสร้างความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การดำเนินงานครอบคลุมกระบวนการสำคัญ ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรอง การส่งเสริมและพัฒนา นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนที่ส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน (บุญชม ศรีสะอาด, 2555)

จากการศึกษาข้อมูลในพื้นที่อำเภอโคกโพธิ์ สงัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังมีข้อจำกัดหลายประการ ทั้งด้านการกำหนดแนวทางการดำเนินงาน การจัดระบบข้อมูลสารสนเทศ การกำกับติดตามและประเมินผล รวมถึงการนำข้อมูลไปใช้ในการตัดสินใจเชิงบริหาร แม้ว่าสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาจะมีการพัฒนาระบบสารสนเทศเพื่อสนับสนุนการดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนแล้วก็ตาม นอกจากนี้ งานวิจัยในพื้นที่ยัง

สะท้อนว่าการคัดกรอง การป้องกันและแก้ไขปัญหา ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานภายนอก ยังเป็นประเด็นที่ควรได้รับการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2, 2568; นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์, 2564)

จากความสำคัญและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้ค้นคว้าอิสระจึงสนใจศึกษาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 เพื่อศึกษาระดับการบริหารงาน เปรียบเทียบการบริหารงานตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดสถานศึกษา รวมทั้งเสนอแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทของสถานศึกษา ผลการศึกษาที่ได้คาดว่าจะ成为ข้อมูลสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ต่อผู้บริหารสถานศึกษา ครู และหน่วยงานทางการศึกษาในการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมคุณภาพผู้เรียนให้ได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและเต็มตามศักยภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
2. เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา
3. เพื่อหาแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ โดยมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอโคกโพธิ์ จำนวนประชากร ทั้งสิ้น 403 คน และกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนในสถานศึกษา อำเภอโคกโพธิ์ จำนวน 201 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970 อ้างถึงในชูศรี วงศ์รัตน์, 2564) โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากนั้นทำการสุ่มแบบชั้นภูมิ (Stratified Sampling) โดยแบ่งตามขนาดของสถานศึกษา และทำการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลากแบบไม่คืนกลับเป็นขั้นตอนสุดท้าย (Sampling Without Replacement) กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาแนวทางในการพัฒนาระบบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 7 ท่าน โดยมีคุณสมบัติเป็นผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2 ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีความรู้และประสบการณ์ในการบริหารสถานศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี และมีความรู้ความเข้าใจ และคุณลักษณะในด้านการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ประเภท ดังนี้

2.1 แบบสอบถาม (Questionnaires) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย เพศ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ จำนวน 50 ข้อ

2.2 แบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง (Semi-structured Interview) แบ่งออกเป็น 2 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้ ตอนที่ 1 ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List) ประกอบด้วย ลำดับที่ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน ตอนที่ 2 เป็นแบบสัมภาษณ์เกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาได้

3. การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ โดยการหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา (Index of Item Objective Congruence: IOC) โดยแต่ละข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00 และความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .988

4. สถิติที่ใช้ในการวิจัย การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อให้การดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยโดยมีสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการหาคุณภาพเครื่องมือ คือ การหาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) โดยการหาค่าความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามแต่ละข้อกับจุดประสงค์หรือเนื้อหา (Index of Item-Objective Congruence หรือ IOC) โดยใช้สูตรของโรวินสกีและแฮมเบิลตัน ส่วนการหาคุณภาพความเชื่อมั่น (Reliability) เครื่องมือโดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach, 1990)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้ (1) สถิติเชิงบรรยาย ประกอบด้วย ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard

Deviation) (2) สถิติเชิงอ้างอิง การทดสอบค่าทีอิสระ (Independent t-Test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างที่มี 2 กลุ่ม และการทดสอบค่าเอฟ (F-Test) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่างมากกว่า 2 กลุ่มขึ้นไป โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว เปรียบเทียบระหว่างพหุคูณ เมื่อพบว่าค่าเฉลี่ยแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยใช้วิธีการของเชฟเฟ (Scheffe's Method)

5. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากสถานศึกษา จากนั้นดำเนินการส่งแบบสอบถามออนไลน์ที่สร้างด้วยแอปพลิเคชัน Google Form ผ่านช่องทาง Line, G-mail และ Facebook Messenger ของสถานศึกษาไปยังผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวน 201 คน เมื่อได้รับแบบสอบถามกลับคืนครบถ้วน จำนวน 201 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์ของข้อมูล ก่อนดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญจำนวน 7 คน ตามแบบสัมภาษณ์ที่กำหนดไว้ เพื่อนำข้อมูลเชิงคุณภาพมาวิเคราะห์ประกอบผลการวิจัย และวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ พร้อมทั้งสรุปผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

6. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้

6.1 แบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) ทำการวิเคราะห์โดยใช้ตัวแปรที่ศึกษาหาค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) และนำผลการวิเคราะห์เสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยายได้ตาราง

6.2 แบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ ทำการวิเคราะห์ ดังนี้ 1) วิธีการหาค่าเฉลี่ย (M) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (SD) รูปของตารางประกอบ ความเรียง และแปลผลการวิเคราะห์ โดยใช้เกณฑ์ของเบส (Best, 1977) 2) วิเคราะห์ข้อมูลโดยการทดสอบค่าทีอิสระ (Independent t-Test) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย 3) วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิธีทดสอบค่าเอฟ (F-Test) เพื่อเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ จำแนกตาม เพศ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน เมื่อพบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยรายคู่ ผู้วิจัยเปรียบเทียบพหุคูณด้วยวิธีการเชฟเฟ (Scheffe's Method) เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ขนาดของสถานศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน มีจำนวนที่แตกต่างกัน

กัน 4) แบบสอบถามสัมภาษณ์เชิงโครงสร้าง วิเคราะห์เกี่ยวกับแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา โดยนำข้อมูลจากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์ สรุปเป็นประเด็นในแต่ละด้าน และนำเสนอเป็นแนวทางในการพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ ภาพรวมและรายด้าน

ด้านที่	การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของผู้บริหารสถานศึกษา	$\bar{X}$	SD	ระดับ	ลำดับ
1	การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล	4.29	0.38	มาก	1
2	การคัดกรองนักเรียน	4.23	0.34	มาก	2
3	การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน	4.19	0.30	มาก	3
4	การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน	3.99	0.17	มาก	4
5	การส่งต่อนักเรียน	3.95	0.20	มาก	5
รวม		4.13	0.25	มาก	

จากตารางที่ 1 พบว่า การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้ง 5 ด้าน ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$, $SD = 0.25$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ($\bar{X} = 4.29$, $SD = 0.38$) รองลงมา คือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ($\bar{X} = 4.23$, $SD = 0.34$) และด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ด้านการส่งต่อนักเรียน ($\bar{X} = 3.95$, $SD = 0.20$)

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และขนาดสถานศึกษา วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าทีอิสระ (Independent t-Test) สำหรับประสบการณ์ในการทำงาน วิเคราะห์โดยสถิติการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way ANOVA)

โดยพบว่า ผลการวิจัยในภาพรวม การเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ใน

การทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนการจำแนกตามขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลการเปรียบเทียบรายด้าน ดังนี้ 1) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ จำแนกตามตัวแปรเพศ พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 2) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ จำแนกตามตัวแปรตำแหน่ง พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ จำแนกตามตัวแปรขนาดสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ยกเว้น ด้านการรู้จักนักเรียนรายบุคคลและด้านการส่งต่อนักเรียน ไม่แตกต่างกัน 4) ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ จำแนกตามตัวแปรประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ สรุปทั้ง 5 ด้าน ดังนี้

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประจำชั้นมีบทบาทสำคัญในการรวบรวม ติดตาม และจัดเก็บข้อมูลนักเรียนรายบุคคลอย่างใกล้ชิดและต่อเนื่อง โดยดำเนินการเก็บข้อมูลอย่างรอบด้าน ครอบคลุมทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรม สุขภาพ สภาพครอบครัว อารมณ์ จิตใจ และความสัมพันธ์ทางสังคมของนักเรียน ผ่านวิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกตพฤติกรรม การสัมภาษณ์หรือพูดคุยกับนักเรียน การสอบถามผู้ปกครอง และการเยี่ยมบ้าน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และชุมชนในการแลกเปลี่ยนข้อมูล เพื่อให้การดูแลและช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ สถานศึกษาควรนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และใช้ประกอบการวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการ และความแตกต่างระหว่างบุคคล ตลอดจนส่งเสริมให้ครูนำข้อมูลนักเรียนรายบุคคลไปใช้ในการออกแบบกิจกรรมและกำหนดแนวทางการพัฒนานักเรียนอย่างเหมาะสม พร้อมทั้งสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความไว้วางใจและความรู้สึกปลอดภัยของนักเรียน เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับตัวและพัฒนาตนเองได้อย่างเหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยใช้ข้อมูลด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน พฤติกรรม การมาเรียน สภาพอารมณ์ สภาพครอบครัว รวมถึงข้อมูลจากครูประจำชั้นและผู้ปกครอง เพื่อวิเคราะห์และจำแนกนักเรียนตามระดับความต้องการในการดูแลและช่วยเหลือ อันจะนำไปสู่การวางแผนช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม ทั้งนี้ ควรพิจารณาทั้งด้านพฤติกรรม อารมณ์ และการดำเนินชีวิตควบคู่กับผลการเรียน พร้อมส่งเสริมให้ครูแลกเปลี่ยนข้อมูลและร่วมกันวิเคราะห์นักเรียนกลุ่มเสี่ยง รวมทั้งกำกับ ติดตาม และประเมินผลการ

ดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง โดยนำผลการคัดกรองมาใช้วางแผนการดูแลและช่วยเหลือรายบุคคล ผ่านความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และสถานศึกษา เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาได้อย่างทันทั่วทั้งที่มีประสิทธิภาพ

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการจัดกิจกรรมที่พัฒนานักเรียนอย่างรอบด้าน ทั้งด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณธรรม จริยธรรม ทักษะชีวิต และการอยู่ร่วมกันในสังคม โดยเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม คิดวิเคราะห์ และลงมือปฏิบัติจริง พร้อมบูรณาการคุณธรรมและทักษะชีวิตในการจัดการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งส่งเสริมความรับผิดชอบ การทำงานร่วมกับผู้อื่น จิตอาสา และการเห็นคุณค่าในตนเอง โดยคำนึงถึงบริบทของนักเรียน สนับสนุนทรัพยากรและการพัฒนาครู ตลอดจนประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนานักเรียนทุกด้านอย่างต่อเนื่องและเหมาะสมตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมการเฝ้าระวัง ติดตาม และสังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งด้านพฤติกรรม อารมณ์ การมาเรียน และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เพื่อให้สามารถค้นพบและช่วยเหลือผู้เรียนได้อย่างทันทั่วทั้งที่ ควบคู่กับการจัดกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมเชิงบวก คุณธรรม จริยธรรม และทักษะการปรับตัว รวมทั้งสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อความไว้วางใจและความปลอดภัย เพื่อให้นักเรียนกล้าปรึกษาเมื่อเกิดปัญหา ครูควรใช้การพูดคุยและให้คำปรึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล มากกว่าการตำหนิหรือการลงโทษ พร้อมทั้งประสานความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมถึงผู้เชี่ยวชาญในกรณีที่ปัญหาซับซ้อน เพื่อให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลือที่เหมาะสมและต่อเนื่อง

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาควรกำหนดแนวทางการส่งต่อนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยดำเนินการส่งต่อในกรณีที่ปัญหาของนักเรียนมีความซับซ้อนหรือเกินขอบเขตที่สถานศึกษาจะสามารถดูแลช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม พร้อมทั้งส่งเสริมให้มีการประชุมร่วมกันระหว่างครู ผู้บริหาร ผู้ปกครอง และฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและกำหนดแนวทางในการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างเหมาะสม นอกจากนี้ ควรประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกหรือผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลและช่วยเหลือที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของแต่ละบุคคล โดยคำนึงถึงสภาพจิตใจ ความรู้สึก และสิทธิของนักเรียน เพื่อป้องกันไม่ให้นักเรียนเกิดความรู้สึกถูกตีตราหรือแตกต่างจากผู้อื่น อีกทั้งภายหลังการส่งต่อ ควรมีการติดตามผลการช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่องร่วมกับผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง พร้อมนำข้อมูลและข้อเสนอแนะที่ได้รับกลับมาปรับใช้ในการวางแผนดูแลช่วยเหลือผู้เรียน

เพื่อส่งเสริมให้นักเรียนสามารถปรับตัว ใช้ชีวิต และเรียนร่วมกับผู้อื่นได้อย่างเหมาะสมและมีความสุข ตลอดจนสะท้อนถึงการดูแลและช่วยเหลือผู้เรียนอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบในระยะยาว

อภิปรายผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษา ให้ความสำคัญกับการบริหารงานระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ มีแนวทางดำเนินงานที่ชัดเจน และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง และเครือข่ายที่เกี่ยวข้อง ทำให้สามารถดูแล ช่วยเหลือ และตอบสนองต่อความต้องการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและทั่วถึง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกิงกาญจน์ ประสม ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก (กิงกาญจน์ ประสม, 2566) จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานที่เกี่ยวข้องเนื่องจากผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง และดำเนินงานตามกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ส่งผลให้การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพ และมีผลการประเมินโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเช่นเดียวกับผลการวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2. วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ผลการเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอโคกโพธิ์ จำแนกตามเพศ ตำแหน่ง ประสบการณ์ในการทำงาน และขนาดของสถานศึกษา

2.1 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามเพศ ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ทั้งเพศชายและเพศหญิง ต่างปฏิบัติงานภายใต้แนวทาง นโยบาย และระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนเดียวกัน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือในการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน โดยมุ่งร่วมกันพัฒนาคุณภาพชีวิตของนักเรียนให้ได้รับการดูแลและช่วยเหลืออย่างทั่วถึงและเหมาะสม สอดคล้องกับงานวิจัยของนิษฐา กลิ่นเอี่ยม ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจิว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี พบว่า การเปรียบเทียบความ

คิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (นิษฐา กลิ่นเอี่ยม, 2561)

2.2 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากแม้ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนจะมีบทบาทหน้าที่แตกต่างกัน แต่ต่างปฏิบัติงานภายใต้แนวทาง นโยบาย และเป้าหมายเดียวกันของสถานศึกษา จึงมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน อีกทั้งระบบดังกล่าวต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา โดยมีครูที่ปรึกษาเป็นผู้ดำเนินงานหลักในการส่งเสริม พัฒนา และช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของแดนไพร สีมาคาม ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพสำหรับโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ที่กล่าวว่า การดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนต้องอาศัยความร่วมมือของบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา (แดนไพร สีมาคาม, 2564)

2.3 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เนื่องมาจากสถานศึกษาที่มีขนาดแตกต่างกันมีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร และการบริหารจัดการไม่เท่ากัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพการดำเนินงานระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียน โดยโรงเรียนขนาดใหญ่มีบุคลากรเพียงพอ มีการแบ่งหน้าที่ชัดเจน และมีระบบสารสนเทศรวมถึงการติดตามดูแลนักเรียนที่เป็นระบบมากกว่า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ ประสม ได้ศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 (กิ่งกาญจน์ ประสม, 2566)

2.4 ผลการศึกษาเปรียบเทียบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ภาพรวมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องมาจากบุคลากรทางการศึกษาทุกคนปฏิบัติงานตามระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนที่สถานศึกษากำหนดไว้อย่างชัดเจน และได้รับการพัฒนาองค์ความรู้อย่างต่อเนื่อง ทำให้มีความเข้าใจและดำเนินงานไปในทิศทางเดียวกัน แม้จะมีประสบการณ์ในการทำงานแตกต่างกัน อีกทั้งระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนยังมีกระบวนการและเครื่องมือที่ชัดเจน พร้อมทั้งส่งเสริมการทำงานร่วมกัน และการแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับงานวิจัยของกิ่งกาญจน์ ประสม ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการศึกษาการดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอพาน สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 พบว่า การดำเนินงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาอำเภอพาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน (กิ่งกาญจน์ ประสม, 2566)

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเมื่อจำแนกตามเพศ ตำแหน่ง และประสบการณ์ในการทำงาน พบว่าไม่แตกต่างกัน เนื่องจากบุคลากรทุกฝ่ายปฏิบัติงานภายใต้นโยบาย แนวทาง และกระบวนการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเดียวกัน มีการประสานความร่วมมือและการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง จึงทำให้มีความคิดเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ขณะที่การจำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เนื่องจากสถานศึกษาแต่ละขนาดมีความพร้อมด้านบุคลากร งบประมาณ ทรัพยากร และระบบการบริหารจัดการแตกต่างกัน ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงทำให้ผลการวิจัยเป็นไปในทิศทางเดียวกับงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3. วัตถุประสงค์ข้อที่ 3 ผลการศึกษาโดยภาพรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาควรพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นระบบ โดยอาศัยความร่วมมือของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนสอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการของผู้เรียน และส่งเสริมการพัฒนาผู้เรียนอย่างรอบด้าน

1) ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประจำชั้น รวบรวมและติดตามข้อมูลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การเยี่ยมบ้าน และการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาใช้ในการวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของพชรกมล คำไวย์ ที่ศึกษารูปแบบการบริหารระบบการดูแลและช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเป็นองค์ประกอบสำคัญของระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน โดยสถานศึกษาควรมีการเก็บรวบรวมข้อมูลนักเรียนอย่างเป็นระบบ ศึกษาข้อมูลด้านการเรียน พฤติกรรม สภาพครอบครัว และสิ่งแวดล้อม เพื่อนำข้อมูลไปใช้ในการวางแผนช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสมและตรงตามความต้องการของผู้เรียน ส่งผลให้การดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (พชรกมล คำไวย์, 2567)

2) ด้านการคัดกรองนักเรียน แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการคัดกรองนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูใช้ข้อมูลของนักเรียนในการคัดกรอง

อย่างเป็นระบบ โดยคำนึงถึงข้อมูลด้านการเรียน พฤติกรรม สุขภาพ และสภาพครอบครัวของนักเรียน รวมทั้งประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการติดตามและช่วยเหลือ นักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การคัดกรองนักเรียนอย่างเป็นระบบจะช่วยให้ สถานศึกษาสามารถจำแนกนักเรียนตามสภาพปัญหาและความต้องการได้อย่างเหมาะสม ทำให้ครู และผู้เกี่ยวข้องสามารถวางแผนช่วยเหลือ ป้องกัน และพัฒนานักเรียนได้ตรงจุดมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัย ดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของนุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารงาน ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอสายบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3 ที่พบว่า ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีระบบการคัดกรอง นักเรียนตามเกณฑ์ที่เหมาะสม โดยใช้ข้อมูลนักเรียนประกอบการพิจารณา (นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์, 2564)

3) ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลและ ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูจัดกิจกรรม พัฒนานักเรียนอย่างหลากหลาย ทั้งกิจกรรมโฮมรูม กิจกรรมแนะแนว และกิจกรรมพิเศษที่สอดคล้อง กับความสามารถและความสนใจของนักเรียน รวมทั้งส่งเสริมความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง และ ชุมชนในการร่วมพัฒนานักเรียนอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน อย่างต่อเนื่องจะช่วยให้นักเรียนได้รับการพัฒนาทั้งด้านวิชาการ อารมณ์ สังคม และคุณธรรม อีกทั้ง การจัดกิจกรรมที่หลากหลายและเหมาะสมกับศักยภาพของนักเรียน จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียน สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยนุรมาน พิทักษ์สุขสันต์ ได้ทำการศึกษาเรื่องการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหาร สถานศึกษา ในอำเภอสายบุรี พบว่า ผู้บริหารควรดำเนินการให้มีการประชุมผู้ปกครองและจัด กิจกรรมโฮมรูมให้กับผู้เรียนอย่างเหมาะสม (นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์, 2564)

4) ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลและ ช่วยเหลือนักเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูวิเคราะห์สาเหตุและ ปัจจัยของปัญหานักเรียนอย่างเป็นระบบ พร้อมทั้งจัดกิจกรรมเสริมสร้างทักษะชีวิต การให้คำปรึกษา และการติดตามช่วยเหลือให้นักเรียนอย่างใกล้ชิด รวมถึงประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของแดนไพร สีมามาก ได้ทำการศึกษาเรื่องกลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐานในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนเป็นด้านที่มีความจำเป็นต่อการ ดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด (แดนไพร สีมามาก, 2564)

5) ด้านการส่งต่อนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า แนวทางในการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ด้านการส่งต่อนักเรียน สถานศึกษาควรส่งเสริมให้ครูประเมินและวิเคราะห์ปัญหาของนักเรียนก่อนการส่งต่ออย่างรอบคอบ มีการบันทึกและสรุปผลการส่งต่ออย่างเป็นระบบ รวมทั้งติดตามผลการช่วยเหลือของนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และประสานความร่วมมือกับผู้เกี่ยวข้องในการช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการส่งต่อนักเรียนเป็นกระบวนการสำคัญในการช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาซับซ้อนหรือเกินขอบเขตที่สถานศึกษาจะดูแลได้เพียงลำพัง ดังนั้นหากมีการประสานความร่วมมือระหว่างครู ผู้ปกครอง ผู้เชี่ยวชาญ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ จะช่วยให้นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมและต่อเนื่องมากยิ่งขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์ ได้ทำการศึกษาเรื่อง การบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอสายบุรี พบว่า ผู้บริหารควรดำเนินการชี้แจงให้นักเรียนเข้าใจถึงความจำเป็นในการส่งต่อโดยใช้คำพูดที่สร้างสรรค์ของครู (นูรมาน พิทักษ์สุขสันต์, 2564)

จากงานวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ผลการวิจัยมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของผู้วิจัย เนื่องจากการพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนควรดำเนินการอย่างเป็นระบบในทุกด้าน ได้แก่ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหา และการส่งต่อนักเรียน โดยอาศัยข้อมูลสารสนเทศของนักเรียนที่ถูกต้อง การมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการติดตามและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้การช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างเหมาะสม ตรงตามความต้องการ และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการดำเนินงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน

องค์ความรู้ใหม่

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สังเคราะห์องค์ความรู้ใหม่เป็น “การพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา” ซึ่งผลการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลจากการวิจัยนำไปสู่การพัฒนาการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน (4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา และ (5) การส่งต่อนักเรียน ซึ่งเป็นกระบวนการที่เชื่อมโยงและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยอาศัยความร่วมมือของครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการดูแลและช่วยเหลืออย่างมีประสิทธิภาพ ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา
ที่มา: สร้างภาพโมเดลมาจากปัญญาประดิษฐ์

บทสรุป

จากการวิเคราะห์และสังเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า การบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือ นักเรียนที่มีประสิทธิภาพควรดำเนินการอย่างเป็นระบบผ่าน 5 องค์ประกอบที่เชื่อมโยงกัน ได้แก่ การบริหารการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การบริหารการคัดกรองนักเรียน การบริหารการส่งเสริม และพัฒนานักเรียน การบริหารการป้องกันและแก้ไขปัญหา และการบริหารการส่งต่อนักเรียน โดย ผู้บริหารสถานศึกษาควรบูรณาการการดำเนินงานร่วมกับครู ผู้ปกครอง ชุมชน และหน่วยงานที่ เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถวางแผน ติดตาม ป้องกัน แก้ไข และให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้อย่าง เหมาะสมกับความแตกต่างระหว่างบุคคล อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพพระบุดูแลและช่วยเหลือ นักเรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาอย่างรอบด้านตามศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรดำเนินการด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยจัดทำและปรับปรุงข้อมูลนักเรียน ให้เป็นปัจจุบัน เพื่อใช้ในการวางแผนช่วยเหลือได้อย่างเหมาะสม

2. ควรดำเนินการด้านการคัดกรองนักเรียน โดยใช้เครื่องมือที่มีประสิทธิภาพ เพื่อค้นหาและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างทันทั่วทั้งที่
3. ควรดำเนินการด้านการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียน โดยจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมศักยภาพของนักเรียน และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองและชุมชน
4. ควรดำเนินการด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา โดยสร้างระบบติดตามและให้ความช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง
5. ควรดำเนินการด้านการส่งต่อ โดยประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ นักเรียนได้รับการช่วยเหลืออย่างเหมาะสมและทันทั่วทั้งที่

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาการนำแนวทางการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียนไปทดลองใช้ ในสถานศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จของการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือ นักเรียน เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาระบบให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
3. ควรพัฒนารูปแบบหรือแนวปฏิบัติในการบริหารงานระบบดูแลและช่วยเหลือนักเรียน ที่สามารถประยุกต์ใช้ได้สถานศึกษาทุกขนาด

เอกสารอ้างอิง

- กิงกาญจน์ ประสม. (2566). การศึกษาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา อำเภอบ้าน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 2. *การค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา*. วิทยาลัยการศึกษา: มหาวิทยาลัยพะเยา.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. (2564). *เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์อมรรณการพิมพ์.
- แดนไพร สีมาคม. (2564). กลยุทธ์การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในภาค ตะวันออกเฉียงเหนือ. *วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนา การศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- นิษฐา กลิ่นเอี่ยม. (2561). สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนวัดป่าจั่ว สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดปทุมธานี. *วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชา การบริหารการศึกษา*. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยรังสิต.
- นุรมาน พิทักษ์สุขสันต์. (2564). การบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้บริหารสถานศึกษา ในอำเภอบางบาล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 3. *การค้นคว้า*

อิสระครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะครุศาสตร์: มหาวิทยาลัยราชภัฏยะลา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2555). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

พชรกมล คำไวย. (2567). รูปแบบการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อส่งเสริมความสามารถในการปรับตัวของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาเขตภาคเหนือตอนล่าง. *วิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. คณะศึกษาศาสตร์: มหาวิทยาลัยนเรศวร.*

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2. (2568). *ข้อมูลสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. ปัตตานี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปัตตานี เขต 2.*

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2567). *คู่มือระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พ.ศ. 2567*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

Best, J. W. (1977). *Research in education*. New York: Prentice-Hall.

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing* (5th ed.). New York: Harper & Row.

